

Sárospataki
Ifjúsági Közlöny

Főszerkesztő: Újszászy Kálmán
Társzerkesztők: Béký Zoltán, Horkay László, Harsányi István
Felelős szerkesztő: Benke Kálmán

...o János: Azt hittem én édesanyám...
(Dal.) — Bartalos István: Temetés. (Költ-
temény) — Hegyaljai Kiss Géza: Pihenő.
(Költtemény.) — Nádházy Bertalan: Egy-
befolyó könnyek. — Bartalos István:
Álom. (Vers.) — Novák Sándor: Emlék-
beszéd Lévy József születésének száz-
éves fordulóján. (Folyt. köv.) — Szigethy
Ferenc: Predikáció. (Vers) — Gulyás
József: Jókai és Sárospatak. — Radvá-
nyi Sándor: Isten felé. (Vers.) — Nagy
Sándor: „Fegyverre! Az Urért és Gede-
onért!” — Mauks László: Farsangi
mámor... (Vers.) — Pálóczi Horváth
György: Klein szabóba bujt életem —
Császár József: A pataki kis erdőben...
(Dal.) — Irodalom és kritika. — Képes
Géza: Zene. (Vers.) — Egyleti élet. —
Hírek. — Szerk. üzenetek. — Hirdetések.

Megjelenik július és
augusztus kivételé-
vel havonta egyszer.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Sárospatak. — Köllégium.

Előfizetés:
Félévre... 20.000 K.
Egy példány 4.000 K.

Csicsery József

cserépkályha üzeme

Sárospatak

mely Zemplénavarmegyében
a legrégebb és legnagyobb.
Alapított 1902-ben

Készít a sárospataki legfinomabb tűz-
álló kaolinból a legújabb modern stíl-
ben és kivitelben mindenféle színben
és nagyságban cserépkályhákat, kan-
dallókat és takaréktűzhelyeket. - To-
vábbá ócska kályhajavítások, átra-
kások vidéken is gyorsan és pon-
tosan eszközöltekn.

Kályháért 10 évi Jótállást vállalok !
Olcsó árak ! Előzékeny kiszolgálás !

A m. kir. Koronaörög szállítója !

Cím :

Csicsery József, kályhás
Sárospatak

Sárospataki

Iszapági Kozslöny

XL. évfolyam.

február hó.

1926.

Főszerkesztő:

Társzerkesztők:

Felelős szerkesztő:

Újszászy Kálmán

Béky Zoltán, Horkay László, Harsányi István

Benke Kálmán

Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában! Amen.

Félév után.

Csak olyan az átmenet januárról februárra, mint az év többi hónapjaiban. A borzas mendikánsok félévi bizonyítványt kapnak, a komoly akadémiai polgárok újra aláírják az indexet, de azután megy minden a régi úton és módon.

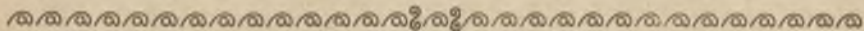
Egy tanútságot mégis hoz a félév. Megtanít arra, hogy amilyen volt lelked élete, bensőd, olyanná alakult körülötted minden, még az a papirlap is, amelyen érdemjegyeid vannak. Félév után mindezt komolyabban érzi a diák. Jobban látja, hogy most már kevesebb az ideje, több a kötelessége és hogy igen-igen sok függ ő tőle. Olyan a diák lélektana, hogy jobban szívére veszi feladatát, ha már a körmére égett.

És félév után már kevesebb az idő. Akarod, hogy magasabb, kedvezőbb legyen életed, nemcsak a tied, de környezetedé, sőt a legszentebbé: hazadé is? Alakítsd olyanná bensődet! Lásd meg, hogy odakint majd mindent számon kérnek tőled, úgy mint félévkor, — vagy még szigorúbban. Talán kevés van már hátra ittlétedből és nemsokára válásra int az óra, talán ez az utolsó féléved, akkor kétszeresen ragadd meg az alkalmat és élj éber szemmel, mert ami odakint van, az már nem Alma Mater, hanem örökös félév tele rossz kalkulussal.

Félév után komolyabban érezzük feladataink súlyát, jobban érezzük, hogy igen sokat kell még megtanulni itt, a szegények iskolájában.

Félév után elszántabban és odaadóbban nézünk előre, a magyar jövő felé, mert az idő közel.

— Odakint pedig várnak . . .

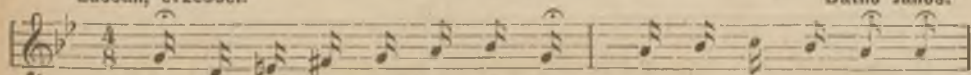

Azt hittem én édes anyám . . .

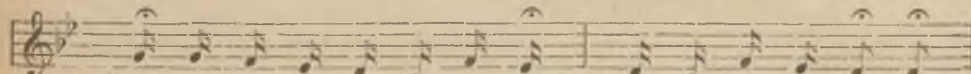
Lassan, érzéssel.

Novák Lajos.

Bathó János.

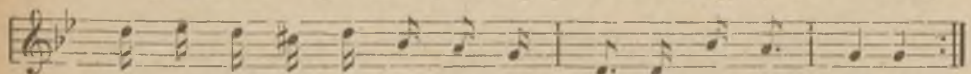
1. Azt hit - tem én é - des a - nyám, mi - kor al - tat - gat - tál,
2. Azt hit - tem én é - des a - nyám, mi - kor ár - ván hagy - tál.

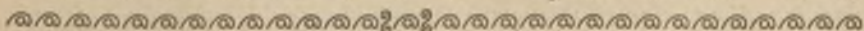
Az an - gya - lok se, da - lol - nak szeb - ben az aj - kád - nál.
Nincs szo - mo - rubb, fá - jóbb dal a cir - cum - de - de - runt - nál.

De mi - ó - ta az a le - gény al - tat - gat, az - ó - ta
De mi - ó - ta az a le - gény el - ha - gyott, az - ó - ta

Sze - re - lem - ből szü - le - tik a leg - gyö - nyö - rűbb nó - ta,
Csa - lé - dás - ből szü - le - tik a leg - szo - mo - rubb nó - ta.

Temetés.

Temetés van, engemet temetnek
A harangszóm : hangos vad kacaj
A szemfedőm : tévedések ezre,
A gyászkiáltás : bánat, földi zaj.

A koporsóban fekszem mozdílatlan
Nem én, nem én, csupán jobbik énem,
Roncsokra tépett forró önbizalmam
És a magasból lezuhant reményem.

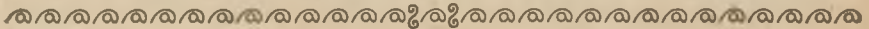
Bartalos István

Pihenő.

Szunnyad az erdő mozdulatlan,
Mint gondolat a lelken
Alszik a lét, zengni szerenádot
Fuvalom sem serken.

A csendet őrzi mindkettőnk,
Az álmos erdő és a néma én,
Alszik a lét s alszik hála Égnek,
Alszik a gond lelkem rejtekén . . .

Hegyaljai Kiss Géza.

Egybefolyó könnyek.

Irta: Nádházy Bertalan.

Mintha nyomon-űzött gyilkos lett volna, óvatosan, a szőlőgyepükhöz lapúltan közeledett célja felé.

A szeder indákhöz oda-odaütődött s azok hegyes körmeikkel belekapaszkodtak. Balfelé, a szőlőkön túl, sötéten terültek el az erdők. Csak egy jó lélekzetnyi futás és már belevághatja magát a messze elnyúló rengetegbe s ott, találja meg, aki tudja.

Az őszi este már aláködlött, de a szürke ködfüggönyön is átszilárdult a fehértorony egy darabja.

Ott, ott a templom mellett pihennek, akiket eljött meglátogatni, lopva, bujva, mint a zsvány.

Mire a temető gyepújéhez ért, egészen sötét lett.

Fáradt volt. Leült az árokszélen egy bokortövében.

Egy pihenő madárkát felriasztott. Ijedt pityegéssel surrant bele a sötétségbe.

Ez is menekül szegényke. Fél tőlem. De mitől félek én? Micsoda bűnt követtem el? Miért kell lopva, bujva, alig járt úton jönnöm haza? Látogatóba jövök. Apám, anyám, nagyapám, dédapám, testvéreim mind, mind itt alusszák örök álmukat. Hát kié ez a föld, ha nem az enyém?

Ilyen kérdések kavargtak háborgó lelkében.

Azután a sötétben, lehunytt szemmel is tisztán látott mindent. Megelevenedett a múlt. Mintha most történnék minden. Mintha most futkározna az udvarukon, a fehérén nyiló akácfa alatt, most pattogna barna-arcú édesapja az ostorral az ő mulattatására, most indúlna vaspántos diákládájával a nagy, rejtelmes iskola falai közé Sárospatakra, most búcsúzna édesanyjától testvéreitől, most vegyülne bele a mendurok társaságába, most tanúlná Mitrovics professzortól a mensa-mensae-t; mintha most bajlódnék a matematika nehéz törvényeivel, most várná az ujhelyi állomáson a Csap felől robogó gőzmasinát, amely pöfögve, fújva röpíti bele, a nagy, titokzatos Életbe.

Innen indúlt el, most ide tért vissza. Neki látnia kell az ősi házat. Tépnie kell egy rózsát, ha hervadt is, az ablak alatti sárgarózsafáról. Felugrott.

A kertek alatt óvatosan húzódott a kertjük felé. Szíve vadúl vert. A sötétben is ismerős minden fa, minden bokor, minden kanyarulat.

A kutyák keresztül ugatták a falut.

Ott feketélnek a jegenyék. Ott van jobbra az ő kertjük.

A gyepűn át ugyanaz a kitaposott, nyitott bejárás.

Belépett a gyalogútra

Szépen, sorjában a szilvafák. Az öregeket megsimogatja. Puha, bársonyos a derekuk a mohától.

Ott a csűr. Azt meg kell kerülni.

A hegyek felől éles korongjával kivágódik a holdvilág.

Az udvartól egy kutya biztos ugatással fut feléje.

Az almafa mögé húzódik.

Észreveszi a bundás; letorpan mind a négy lábával s bőszen ugat.

Hiába csitítja, nem hallgat el.

Ajtócsapódik. Idegen beszéd. Két katonaruhába öltözött férfi tart a kutya felé.

Itt már nincs menekvés.

Kilép a fa mögül.

— Jó estét! Nem vagyok rosszjártú ember, szüleim sírját akarom meglátogatni. Ez a ház a mienk volt. Egy sárga-rózsáért jöttem, hogy elvigyem a sírra.

A kutya nem csendesedett.

A két katonaruhás nem felelt.

Hozzámentek. Egyik a jobb, másik a balkarját markolta meg. Körmeiket is belevágták. Megfeszültek az izmok, mintha márványból lettek volna.

— Erőszakkal egy lépést se!

És letapadt a két izmosláb, mintha odacövekelték volna.

Megpróbálták előrelódítani. Mikor látták, hogy ez nem megy, az egyik elengedte s így szólt:

— Nem tudni cseh?

— Nem! — Hangzott a kemény felelet.

— Tót se!

— Azt se!

— Szépen be akarja gyűnni?

— Mondtam már!

A másik is elengedte.

— Gyűnni no!

Az akácfák lehullott levelei susogva játszottak az éjszakai széllel az udvaron. Olyan ismerős pajzánsággal kergetőztek a lábai körül.

A szobában egy lámpa pislogott.

A sarokban most egy asztal. Azon a helyen volt az ágy, amelyikben annyi mesét hallgatott. Régen... régen... Abban az ágyban halt meg az apja is, az édesanyja is.

A mestergerendába ma is bevésve a nagyapja neve.

El is feledte hirtelenjében, hogy ma, itt, ő fogoly.

Csak akkor tért magához, amikor korbáccsal a kezében, lábait szétvetve, egy szőke cseh altiszt elibeállott s így szólt:

— No, megmondsz, mingyar, mit itt csinálsz?

— Mondtam már! Halottakat jöttem látogatni. Ez a ház is a mienk volt!

— Nem peszélsz polont. Mit neved?

— Olvassa el! Oda van írva a mestergerendára! — És felmutatott a megfeketült kézívésésre.

— Jó, ha nem monsz semmi, reggel Kosica! — Ráfenyegetett a korbáccsal.

Valamit még mondott csehül az embereinek, aztán elment.

Bevezették a másik házba. Rázárták az ajtót. Ott volt egy lóca.

Ráült.

Egy füstölgő lámpa harcolt a sötétséggel. Ebben a szobában lakott a nagyanyja. A nemzetes asszony. Itt fonogatott. Itt babusgatta, dajkálta őket. Innen indult el utolsó útjára, a harangok kísérelt bús szavával. Ő is ott fekszik, a nagyapja mellett.

Az emlékek suhanva szállnak a lelkében. Összefonódnak, kavargognak. Hallja az apja zsoltárénekét, amint vasárnaponként tanítgatta őket.

Fordul a kulcs. Egy katona lép be.

Felnéz. Olyan ismerős arc. De ebbe a ruhába! Szótlanul furódnak egymásba tekinteteik.

Feláll.

— Te vagy az Jóska?

— Én bizony, de te, hogy kerülsz ide?

Kezet szorítanak.

Át akarja ölelni régi játszótársát.

— Vigyázz! Az ablak. Meglesnek. Ül le.

Suttogva beszélgetnek. Csak az öreg falak, a régi tölgy gerendák, ha meghallják.

... És, amikor elcsendesül minden, óvatosan kinyilik az ajtó. Kisurrannak a kiskertbe. Levágnak egy hosszú, hajlós sárgarózsa ágat.

A kerítések árnyékában elosonnak a temetőbe.

Három tölgyfejfa egymás mellett, egy sírdombon, a templom háta mögött.

Letűzik az ágat. Rajta egy csomóban három sárgarózsa.

Átölelik egymást. A hold rátűz a temető fejfáira.

Könnyeik egybefolyznak. Leperegnek a sírdombra.

A harang a toronyban, halkán, rejtelmesen sóhajt egyet. Talán egy bagoly csapta meg szárnyával.

... És nekivágnak gyepekön keresztül az erdőnek.

Azon túl van: Csonka-Magyarország.

Álom.

Csendes álom. édes álom
 Itten ül a szempillámon
 S egymás után jő el hozzám
 Sok-sok képben Álomország.

Látom kis falum határát,
 Aratják a buzatáblát
 És a szélét a nagy rétnek
 Hol a pásztortüzek égnek.

Járok a szőlő aljában
 A szüret folyik javában
 Hangos nóták, vidám népek
 Régi kedves szép emlékek.

Majd bemegyek a határbul
 Szép kis falum élém tárul,
 Kicsiny házunk, patak partja
 Édes anyám kedves arca.

Az udvarunkon megállok,
 Megismernek az akácok
 A szilfák is integetnek,
 Még a Sajó sem ugat.meg.

Most indulok be a házba
 Hol nagyanyó ül magába,
 Lassan megyek, talán alszik
 Nem nem, hiszen zsoldár hallszik.

Énekelget lassan, szépen
 Meglát, könny ül a szemében.

Hol kis hugom ? azt megkérdem
 Gyomlálgat a kertben épen,
 Megyek hozzá, arcom látja
 S röpül a bátyja nyakába...

Bár még most is gyermek lennék
 Oh mily kár, hogy ez csak emlék,
 Hogy tovaszáll boldogságom
 Mint eltűnik ez az álom.

Bartalos István.

Emlékbeszéd

Lévay József születésének százéves fordulóján.

Mélyen tisztelt Közönség!

Pénz öfelsége, a világtörténet e legrosszabb májú intrikusa, a földrészekre terjedő nagy gonoszságok értelmi szerzője, akinek a császárok és diplomaták csak a bűnhődést elszenvedő stróhmanjai, javában koccingatott az elesettek vérével, amidőn a magyar szellem legnagyobb lélek-szobrásának: Arany Jánosnak s a nemzeji fájdalom és reménykedés bibliai-stilusú képirójának: Tompa Mihálynak centenáriumiát kellett volna országos keretek közt megünnepelnünk. E mulasztás ugyan még helyrehozható s akkor e nagyok emlékét is körül dagályozhatja a hivatott és hivatlan értékelések papíradata, mint a Petőfiét, Madáchét, Jókaiét. Mert igen szomorú dolog meghalt nagy embernek lenni. A híresség minden közepszerűségnek szabad prédája és sajnos, a sírból nem nyúlhat ki a porlandó kéz, hogy az esetleges slendrián-ság ujjai közül a nagyképmű nyargalászó tollat kiüsse, amely legtöbbször csak a saját kis szürke énjét olvassa bele az agyonmagyarázott lángelmébe. Uraim, én lengetem legmélyebben kalapomat minden valódi érték előtt, de a közelmúlt centenáriumi esztendőik cikkeinek jórésze Arany János egyik bírálóját juttatja eszünkbe, aki elképesztő mélységeket magyarázott bele egyik versébe, nagy apparátussal fejtegetvén, hogy a költő e versírásakor erre gondolt, arra gondolt, Arany János e könnyed gesztusú ceruzajegyzetet írta rá a lapszélére: Gondolt biz arra az ördög!

E jóindulatú ráfogás azonban még menthető. De mit szólunk ahoz a külföldön már divatját multa, nálunk pedig most virágkorátélő irodalom-történeti irányhoz, mely mindenütt hasonlóságokat, átvételeket szimatolva, valósággal diszkreditálja az irodalom-történetírás komolyságát. Csak a Napkelet 1925 decemberi száma egyik mély tudományú fejtegetésére utalok, mely Az ember tragédiáját egy obscurus germán haláltánc-ének bővített kiadásának gyanúsítja. Hát ötleteket már csak megírt könyvből lehet meríteni, a nagy, eleven életnek nincsen semmi mondanivalója? S éppen a tehetségek, a lángelmék számára? Ha ez tudomány, akkor a tudatlanság a legnagyobb dicséret. Az ötletek születése, a tömegek lélektana, a korszellem kialakulásainak kérdése, a gondolatterjedés rejtélyei, a fogalmak gyökere, háttere nem olyan egyszerű játékok, mint első tekintetre látszik. Ez azonban már kissé merész téma volna azok számára, akiket maga a tárgyválasztás is kítűnően jellemez.

Szabad legyen tehát nekem mélyentisztelt közönség, hogy ne mint tudós, hanem mint egyszerű, tanulatlan ember járuljak e centenáriumon Lévay József egyéniségéhez, hátha ezen az alapon is meg lehet érteni azt az embert, aki maga volt az őszinteség, a harmónia, a becsületesség s mindannak ellentéte, amit nagyképműségnek, póznak, frázisnak, önmaga árulgatásának szoktak nevezni.

A Sajómenti Szentpéter egyik kis paraszt házikójából indult el 1825 nov. 18-án. Pozsony, Pest, Debrecen, Miskolc életállomásokon keresztül s mint Borsodmegye nagytekintélyű alispánja érkezett vissza hön szeretett szülei mellé a szentpéteri temetőbe 1918 június 4-én. Ami sikert az életben elért, azt protekció nélkül önmagának köszönhetette, de sohse magának tulajdonította. A nádfődeles házikóból hozta az egyszerűségnek, az igénytelenségnek, a becsületességnek ama nagy hódolatát, amely nem is jellemvonás volt számára, hanem egyedül lehetséges életforma. De innen hozta, az anyaföldhöz közel élő generációból a vasizmokat és az acélrugójú idegrendszert is, mely minden testi és lelki sebet könnyen gyógyulóvá tett nála, s mely Miskolc egyik leggavallérosabb öreg emberét 93 év piramisához tudta elvezetni. Életét a szabadságharc két ellentétes felvonásra osztja: az első a mozgalmak, a nagy látnivalók, a siker incselkedéseinek világa, a másik a munkáé, a harmoniaé, a lélek befelé fordulásáé, a kiengesztelődésé. Az első talán zajosabb, káprázatosabb, a másik csendesebb, tiszteletet gerjesztőbb. A különösen jóeszű kis földmives gyermeket tudománytiszteelő szülei a közeli miskolci gimnáziumba vitték be, ahol minden osztályt első vagy második eminensként szárnyal keresztül. Mint elsőéves grammatista osztálytársainak fogalmaz haza küldendő leveleket, 17 éves korában már verset ír a Garay Regélő-jébe. A 22 éves juráus Borsod vármegye országos hírű követével: Szemere Bertalannal mint úgy nevezett kis követ megy fel a pozsonyi országgyűlésre, ahol mindazt látta, végig remélte, amit egy újra ébredő nemzet legforrongóbb történeti korszaka a látni és tennivalókban nyújtani bír. Szemere magával viszi az első magyar parlamentáris kormány belügyminiszteriumába is, ahol alkalma van a belső front megszervezésének titkaiba háborus évek alatt bepillantani. Segéd-szerkesztője a kormány lapjának: a Közlönynek. Együtt menekül a fővárosból a minisztériummal s a nemzeti tragédia előérzetével Debrecenbe, majd beteljesülésével Világostól haza. Ivott az érvényesülésnek, az élet szépségeinek minden poharából, élvezett örömet és ürömet, aztán egy hosszú emberi életre elég tapasztalással mosolygóbölcsészé érik meg élete csendes második felvonásában. Még egyszer most is mepróbálkozik a fővárossal. 1850 elején Császár Ferenc hívja a Pesti Naplóhoz ujdonság- és tárcaírónak, de falusi természete nem tud a kőkockák közt virágot hajtani, örömmel fogadja tehát alma materének: a miskolci gimnázium meghívását tanárnak, ahol elsőízben 1860 ig, másodikízben 1861—65 ig magyarázza a muzsaseregnek az elmúló külszin alatt az el nem múló igazságokat, egész egyéniségét. gazdag élete tapasztalatait adván nekik cserébe rajongó szeretetükért; feljebbvalóinak is teljes elismerését vivja ki, de az Organisations Entwurfnak a felekezeti iskolák magyar szellemével szemben tanúsított gáncsoskodását is. Bármennyire benső valójához illett volna ez a pálya, existentialis bizonytalanságoknál fogva kénytelen ott hagyni s 1865-ben a vármegyénél vállal hivatalt, ott is sikereket arat s mint aranytollú főjegyző, majd alispán vonul 1895 végén nyugalomba. Vármegyei pályája sok tekintetben hasonlít a Gyöngyösi Istvánéhoz.

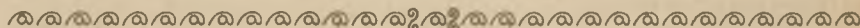
igen nehéz időkben vezetik vármegyéik ügyeit, rang és kitüntetések, a költői népszerűség is megérkezik hozzájuk, de mindketten megmaradnak mindvégig a munkás szerénység büszke öntudatában vármegyéjük legegyszerűbb emberének.

Költeményeinek első kötete 1852-ben, a második 56-ban jelent meg, e két kötetet részint megrostálva és kibővítve adja ki Összes költemények c. alatt 1881-ben; 92-ben Burns összes lyrai verseinek fordítása jelenik meg tőle, 97-ben megint az Ujabb költemények, 1905-ben a Muzsa búcsúja kötetével búcsúzik el a kiadásoktól, de nem a muzsától. Neve korán vált országos hírvé, szelid érzelmességénél fogva kivált a nők kedvencévé. A Kisfaludy társaság már 1862-ben, az Akadémia 1863-ban választja tagjai sorába, amott a Szép nyilvánulásáról tart székfoglalót, emitt csak 93-ban tart egyszer felolvasást Arany lyrájáról, de mindkét intézetnél állandóan ítélkezik a pályakérdésekre beérkezett szépirodalmi munkák fölött, mint nagytudású műbíró.

A Kisfaludy társaság Shakspeare-fordításában öt darabot fordít le, a történeti színművek közül a legnépszerűbbeket: a IV. és V. Henrikről szólókat. Moliert két vigjátékkal tolmácsolja magyarul. Nagyon szereti Berangert, Mussét, Hugó Viktort, Poe Edgárt. Moór Tamást, Longfellow-ot s a skót balladákat, melyek közül 17-et fordít le. Nyugalomba vonulása után is folytonosan jelennek meg tőle költemények, főképp a Budapesti Szemlében és Vasárnapi Ujságban.

Novák Sándor.

(Folyt. köv.)

Predikáció.

Testvér! körülted egyre zúg a Bábel,
Utad mindig tömeg között visz el;
Beszédet hallasz minden utcasarkon,
Sokszor nemtudod, lelked merre tartson.
Csak érzed: neked határozni kell.

És amíg állsz az útcaszegleteknél
És a szavak füledbe csengenek,
Új távlatok derülnek fel előtted
S a régi tervek megint csak megdőlnék
És te nem bírod újra lelkedet.

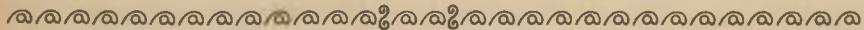
Pedig mégis csak döntened kell testvér!
Igy nem maradhatsz: sem hév, sem hideg
Hadd lobbanjon fel lelked égő lángja:
Egész lélek kell minden nagy munkára
S hasznára kell lenned valakinek!

Vagy ellenség. vagy egy vér légy hát testvér,
Csak langymeleg ne légy te sohaem !
A langymelegség megállott vizében
A lelked alszik mélyen, nagyon mélyen
S nincs benne többet élet, érzelem.

Ha ellenség vagy : távol, messze szirtfok,
Mit sok vihar fent mind jobban megedz,
Nem félek tőled, sőt bízom tebenned :
Magassághoz van hozzászokva lelked,
Valamikor még bajtársam lehetsz !

Testvér ! körülted egyre zúg a Babel,
Utad mindig tömeg között visz el ;
Beszédet hallasz minden útcasarkon,
Sokszor nem tudod, lelked merre tartson,
De egyszer neked határozni kell !

Szigethy Ferenc

Jókai és Sárospatak.

Koszorús regényírónk sohasem járt Sárospatakon. És mégis beszélhetünk Jókai és Sárospatak viszonyáról. Beszélhetünk személyi s tárgyi kapcsolatáról.

Személyi kapcsolata annyiban volt a nagy költőnek Sárospatakkal, hogy barátai közt volt egy pataki tanár is, Emödy Dániel, a híres jogtanár, aki a márciusi napokban Petőfivel s Jókaival együtt az ifjúság vezetői közt szerepelt és az Életképek szerkesztőségében akkor ott volt, amikor Petőfi aug. 22-én közlés végezt elvitte Vörösmartyt támadó versét. (Őszi fény 85.) A higgadt gondolkozású Emödy épúgy, mint Jókai, lebeszélni igyekezett a költőt szándékáról. Emödy Dánielről a család ma is több apróságot tud, amely Jókaival való viszonyára vonatkozik. Így egy történetet, amely megerősíti Jókai feljegyzéseit a papagályáról. (Az én életem regénye 191. l.) A Windischgraetz elől bújdosó Jókai párnak Szolnokon szállását ajánlotta fel s útközben bundáját engedte át, így mentette meg a megfagyástól. — Jókai sok dicsérettel emlékszik meg a később pataki tanárrá lett Erdélyi népköltészeti gyűjteményéről. Erdélyi Kisebb prózáiban (1863) II. 87.), azt írja, hogy Jókai inkább élvezendő, mint ítélendő „Szellemében már is lényeges alakulás történt. Az előbbeni rejtélyes, találgatni való, gyakran apocalyptikus iramás helyett, úglátszik, ellentétesen ment át. Lábai alatt mindenütt való, talán épen hazai föld. Egy nagy példánya a fejlődésnek. Termékenységé után valamelyik német lap . . . magyar Dumasnak mondta.“

Hogy a pataki tanároknak milyen jó véleménye volt Jókairól, azt Tarnóczy Tivadar Magyar irodalomtörténete (II. r. 1871.) is bizo-

nyítja, ahol Jókairól ez olvasható: (199) „Jókai kezdetben ugyan még világismeret és tanulmány nélkül, de már ekkor is jeleit adá a később remekségig vitt leíró képességének. Ő időnkben, — bár legközelebb a politikai hírlapirodalmi munkásság által akadályozva, legtermékenyebb munkása regény- és beszélyköltészetünknek. Művei inkább a dúsgazdag s ragyogó *képző*, mint a *valóság* kifolyásai. Innen ezeknek meséi és személyeinek jelleme kevésbé bírnak *lélektani életvalósággal*, valamint cselekvényei a túlgazdag termékenységnél fogva *egységgel*. Mely utóbbi hiánynál fogva nagyobb regényei ritkán képeznek egy teljes *műegész*t, de az egyes költői helyzetek ragyogó festései, az egyszerű és könnyűdeden folyékony magyaros előadás, eredetiség s kimeríthetetlen kedélyesség műveit napjainkban méltán a legkedvesebb olvasmányá tévék.“ E sorokat 1871 ben, tehát Beöthy Eppour si muove ismertetése előtt (1873) írja a tankönyvíró pataki tanár s ma is szóról-szóra elmondhatók Jókairól. (Péterfy bírálata még későbbi). — A Jókai alapította Horban jelent meg Szinyei Gerzson cikke Bessenyei György sárospataki diákságáról (1873. 2.) — A pataki diákok ma is nagy élvezettel, mondhatni mohón olvassák Jókai regényeit.

Tárgyi kapcsolat is, gyér számmal ugyan, de található Jókai és Sárospatak közt. Több regényében megemlékezik Patakról. Az „És mégis mozog a földben“ egyik patvarista pataki bizonyítványt mutat a híres ügyvédnek. A „Szeretve mind a vérpadig“ c. regényében nótás pataki diákok énekelgetnek a kurucok közt. A Jocus és Momusban (154. l.) emlegeti a híres pataki szüreteket, melyek a Somlyód hegyen folytak le s szól a cseh husziták támadásáról. Ugyane műve Kövy Sándorról, a híres pataki jogtanárról egy kis anekdotát őrzött meg, mely szerint a vakációra menő jogász ifjúság már sürgette az előadás befejezését; Kövy felben is hagyta a mondatot, a másik felét a szüreti szünet után mondta el. „Az én életem regényében (173. l.) a kis Kövyt említi, az ő könyvét. Futólagos megemlékezés van a Péter Péter 26. lapján, a Szép Mihál III. 130 lapján. Az elsőben azt mondja a madocsányi úrnő: „Tartanak tőle, hogyha megharagszom, elviszem magammal Sáros Patakra s kálvínistává teszem s össze- gyűjtött kincsemet, arany-ezüst marháimat mind a kollegiumnak testálom. A másodikban Homonnai a csábitó Zurdoki ajándékait odaadja a püspöknek, azzal az utasítással, fordítsa azt a pataki kollegium javára. A 122. l. szerint II. Rákóczi György Patakra küldte kincstárát a tatárok elől. (Itt megjegyezhetjük, hogy ebben az időben, 1662 körül, még nem igen adományozgattak a felvidéki urak a pataki iskolának). Az Osztrák Magyar Monarchia leírásának VII. kötetében (58. lap) felemlíti, hogy a pákásznak olykor vendégei is vannak: debreceni s pataki diákok.

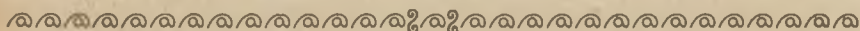
Érdekes, hogy Jókai, a felsőbaranyai egyházmegyének, Sztárai egykori tereénümának egvideig gondnoka, akinek képzelete bekalandozta nemcsak a hazát, hanem messzefekvő országokat is, mily kevészser veszi tárgyát a nagymultú Sárospatak, a-vár s a pataki kollegium történetéből.

Isten felé.

Hajnal felé a vágyak mind meghalnak,
Az álom is csak lassan tovaszáll . . .
Hajnal felé már kezdődik az élet,
S a munka láza ismét rámtalál.

Tik-tak, az óra : elmulást dalolgat,
Csak egy marad meg, egy, csak egy, a hit :
Mely fölemel az Isten színe elé,
— És idvezit.

Radványi Sándor.

„Fegyverre! Az Urért és Gedeonért!”

„A te néped készséggel siet a te sereggyűjtésed napján szentséges öltözetekben.” 110. Zsolt. 3. v.

Ha csak egy világszerte hírhedt sötét büntényt látnék is a Windischgraetz nevével kapcsolatos frankhamisítás ügyében, akkor is ezt kiáltanám felétek pataki diákok: „Vigyázzatok, mert az ördög, mint ordító oroszlán szertejár, keresvén, akit elnyeljen.” Fel hát „fegyverre! Az Urért és Gedeonért.” (Bírák 7. 20.) Hát, amikor látom büntanyává süllyeszteni Sárospatakot, „az oroszlánok barlangját, ahol tanyáztak a szabadság oroszlánjai, beszennyezni az ősök szellemét, az I. Rákóczi György és Lorántfy Zsuzsánna imádkozó, bibliás lelkét, a II. Rákóczi Ferenc és Kossuth Lajos hősi Gedeon-szellemét, meg-alázni Sárospatakot, amelyről azt hittük, hogy talán épen ez a drága hely az, ahonnan kimozdítjuk a félvilágot, ez az a szézeletkő, melyen felépül a magyarság csodás temploma — hogyan kiáltanék fel Gedeonnal, az ótestamentomi vezérrel: Fegyverre — pataki diákok — az Urért és Gedeonért!”

Hát amikor látom a még sötétebb, még kiáltóbb valóságot: a megszervezetlen magyarságot, e szétszéledt nyáját, melynek faji hatalommá emelése, egy akolba tömörítése ti reátok, mi reánk vár, mikor látom, hogy csak szín, csak máz, csak hamis pénz egész keresztyénségünk, mert nem hordozzuk magunkban csodás fedezését a Jézus isteni hatalmát, újjáteremtő erejét — hogy ne kiáltanék fel a mélységből még hangosabban: Fegyverre — pataki diákok — az Urért és Gedeonért. Ideje immár az álomból felserkenni. A halogatott reménység beteggé teszi a szívet. Ha a trombita is bizonytalan zengést tön, kicsoda készül a harcra? Fel a fegyverre! A hit világot meggyőző láthatatlan fegyverére. Fegyverre az Urért és Gedeonért, az Ur

Jézusért és a magyar hazáért! Emeljétek fel csak szemeiteket a ti példaképekre, Gedeon hősi táborára és lássátok meg felejthetetlenül, *hogyan válassza őket ki az Isten és hogy készül a harcra ez a lázas sereg?*

I. Nem ejtett-e még gondolkozóba titeket a kiválasztás drága szent titka, csodás misztériuma? Nem lépett-e elétek mint valami hivatalos vendég ez a lázadó kérdés: miért? Miért személyválogató még maga az Isten is, miért emel ki és tüntet ki egyeseket? Hát igazság ez? Vagy van-e egyáltalán objektív realitása az egész kérdésnek vagy a papi spekuláció mesterműve az egész csupán?!... Istennek népe, királyi papság állunk meg?! Nem halljuk az ígét? „Sokan vannak a hivatalosak, kevesen a választottak! Sokan a Kainok — kevesen az Ábelek. Sokan az Ézsauak — kevesen a Jákóbok. Sokan a Saulok — kevesen a Dávidok. Sokan a vétkező zsidók — kevesen a szabadító Gedeonok! De éppen ezért oly végtelen értékű Istennek kiválasztott embere, mert oly kevés, oly ritka! Csak az értékes igazán, ami ritka! A gyémántból egy parányi is sokat ér, Isten szemében is egy elválasztott többet ér egy sokaságnál, tengernyi fővénynél. Többet, mert hiszen a tömegek a kiválasztottakból élnek, az elhívottak által tartatnak fenn. Mint a regebeli Atlasz vállain tartá az eget, úgy tartják fenn ezek is roppant erőfeszítéssel a tömegeket, miközben némelyek összeroppannak s mártirokká dicsőülnek, mások pedig hatalmassá nőnek a teher alatt, mint a pálma, magassá, mint a cédrus.

De a sokaság nemcsak a kiválasztottakból él, mint tőkéből, hanem a kiválasztottakért, mint célért, a földi lét titkos értelméért. *Általa él — és érte él.* Egy a tömegért — a tömeg az egyért! Fel kell áldoznom önmagam, hogy száz és száz emberi élet célja, megfelejthetetlen értelme lehessen! Ime a kiválasztás, mint a másokért való élet szenvedélye és mint az élet titkos értelme és csodás szépsége vagy más szóval: legfőbb értelme e zürzavaros, rejtélyes izgatott életnek s egyetlen szépsége: *az önfeláldozás!* Ez az igaz mélységes értelme az Írás szavainak is: Közülünk senki se él önmagának... hanem, ha élünk — az Urnak élünk, ha meghalunk — az Urnak halunk meg. Minden az emberért, az ember Krisztusért, Krisztus az Istenért. Minden magasabbrendűért él. Nitzschénél az Übermenschért él az egész emberiség. Eltalálta! Mert egyetlenegy Übermensch van e nyomorgó, didergő emberi nemnek, akiből táplálkozhatnak addig, ameddig idő létszen és akiért élnie kell mindvégig s ez a Jézus Krisztus, „Ki tegnap ma és mindörökké ugyanaz marad!“

Pataki diákok, magyar népünk Gedeon serege csak az merjen fegyvert ragadni az Urért és Gedeonért, az Ur Jézusért és a magyar hazáért, aki érzi, hogy csakugyan kiválasztott, erre az önfeláldozó szenvedélyes munkára és méltóságra, aki szolgálni akar, hogy első lehessen! Gedeon is azokból toborozta össze 300 főből álló lelkes csapatát, akik nem kényelmeskedtek vízivás közben, hanem akik teljes készenlétben csak markukkal merítették a vízből! Ott buzog a ti lábaitoknál is az evangéliom örök életre buzgó viznek forrása. Nos, igyatok, akik szomjuoztok! Igyátok az élet vizét ingyen. Tegyetek

próbát magatokkal, mintha az Isten maga adna nektek alkalmat annak megbizonyosodására, hogy ti csakugyan az ő harcosai vagytok-e?

És akik úgy érzik, hogy nem harcra, nem győzelemre termettek az Urért és Gedeonért, váljanak ki a Gedeon seregéből. Azok az ifjak pedig, kik bátrak, mint az oroszlán, „kik fegyvert fognak az Urért és Gedeonért, örvendjenek, mint hős, úgy futhatják a pályát.”

II. Készen már a Gedeon lelkes harciserege. Ott ég már balkezőkben a fáklya s ott szorongatják jobbkezőkben lázasan az ezüstharsonát. Csak a vezér harci jelszava nem hangzik még: Fegyverre! Az Urért és Gedeonért.”

Ilyen fegyverzet illik a Krisztus vitézeire is! A hit pajzsa! Az üdvösség sisakja! És a lélek kardja! Vagy más szavakkal: Fáklya, világító szövetnek, mely elől oszlik a homály, melynek fényénél elhervad a bűn, mint napsugarára a mimoza. Fáklya: a halhatatlanság örökégője, mert ha a Krisztus fel nem támadott, hiábavaló a mi predikálásunk, de a ti hitetek is.”

És ezüstharsona! Tudjátok-e mire szolgáltak ezek? „Legyenek azok, — monda Isten Mózesnek — a gyülekezet összegyűjtésére s a táborok megindítására.” (IV. M. 10; 2.) Fújjátok a kürtöt Gedeon harcosai! Fújjátok úgy, hogy összegyűljön a szétszéledt magyar tábor! „A kürtölés esztendeje ez.” A sereggyűjtés esztendeje ez. Legyen ez az év a magyarság megszervezésének, összegyűjtésének lázas drága szent ideje. Ma, mikor az élet minden terén: a gazdaság, a politika, a társadalom, a tudomány és felekezetek terén oly lázas erővel folyik a sereggyűjtés, e veszélyes aknamunka — csak mi vesztegelünk? Nem! „A te néped készséggel siet a te sereggyűjtésed napján szentséges öltözetekben.” Óh bárcsak ezt látnók már, hogy megérzitek az időök történelmi pillanatát s összegyűlekedtek az evangéliom csodás, örök-életre buzgó vizénél, mint hajdan Gedeon serege a Gileád hegyi forrásnál — hősi sereggé, diadalmas, rettenetes zászlóstáborrá, akik megfújják ezüstharsonáikat szívettpőn, és akiknek ajkán felhangzik a csatakiáltás, mint a végítélet harsonája: „Fegyverre! Az Urért és Gedeonért! Fegyverre! Az Ur Jézusért és a magyar hazáért! Amen.

Nagy Sándor

a vén pataki diák.

Farsangi mámor . . .

Kisvárosi farsang-éjen
 Duhaj kedvtől cseng a nóta,
 Fényes terem, cifra párok
 Itt merengek este óta . . .
 Letűnt idők bolygó árnya
 Bús emlékként jár itt velem
 Mig másnak e csillogásban
 Üdvöt kacag a szerelem . . .

Elnézem a mulatókat,
 Mennyi vígság, mennyi élet . . .
 . . . Mennyi bánat a lelkemben . . .
 Két szemembe könnycsepp téved,
 Vágy csókolja hamvas arcát
 Itt is, ott is minden lánynak,
 Félve váltott pillantások
 S Amor-nyilak szerte járnak . . .

. . . Én maradtam a cigánnyal.
 Most húzatom a nótámat,
 Tört szivemben hazug mámor
 Hadd zokogjon fel a bánat . . .
 Valahol egy szőke lányka
 Most ébred tán . . . én meg itten
 Koldús szívem takargatom . . .
 . . . Mért is vert meg így az Isten ? . . .

Mauks László.

Klein szabóba bújt életem.

Klein szabónak egy bérház udvarában volt a műhelye. Kis, piszkos táblácska himbálózott egy rúdon, rajta esőverte befűkkel: Klein Ignác férfisزابó.

A bérház udvara mindig homályos volt. A négy fal között megrekedt levegő beletespedt az udvarba, hol vézna, sárga arcú emberkék játszották álomkóros játékaikat.

Mindig sietve ugráltam a lépcsőkön fel, mert ez a tikkadt bűz és homály elviselhetetlen volt.

Egyszer — még a napra is emlékszem, január 12 volt — egy véletlen miatt igénybe vettem Klein úr tűjét. A homályos lépcsőházban valami kiálló szög felrepezttette nadrágomat a térdemnél és evvel mentem be Klein szabóhoz. Az udvaron félig olvadt hó és reménytelenül szürke lucsok volt. Átláboltam rajta és benyitottam

Klein szabó ajtaján. Az első pillanatban majdnem visszahököltem attól a vastag, áporodott gőztől, ami ebben a torz oduban kavargott.

Ez a szag-kakofonia megejtett és elkábitott. A szövetek nehéz, vizenyős szaga elvegyült a vasaló gőzével, a krajcárös szivar odvas bűzével és a fölmelegített kelkáposzta pállott leheletével.

Klein úr a varrógépre hajolva taposott és gacsos ujjával igazgatta a síkló szövetet. A szoba másik végén, egy rozszant spariherton a vacsora melegegett. Egy nyögő ágyon, mindenféle bizonytalan színű ronggyal letakarva egy öreg asszony feküdt.

A licht-hóf felől sivár-redves fény rémlett be.

Klein úr hirtelen abbahagyta a gépelést és felállt. Én még mindig a nedves kilincset fogtam és nagyon szerettem volna lélekszakadva kirontani. Ugy éreztem, hogy valami rothadó dologba estem és hogy mindjárt megfulladok.

Klein szabó, a természetellenes vékony hangján megkérdezte, hogy mivel szolgálhat s közbe megnyalta száraz ujjait. Gyorsan megmutattam, hogy mi a bajom s máris nyújtottam a lábam. Klein úr hozott egy ragadós székét; ő egy kis zsámlira kuporodott és munkába kezdett. Eleinte idegesen borzongtam, mikor tömpe ujjával hozzám ért, de később a tüdőmre ráállott a szoba fojtós meleg gőze s egy kissé elaléltam.

Kivettem a zsebkendőm s miközben beszívtam az enyhe parfümpárát, mereven néztem Klein szabót. Egyszerre valami különös, (ez a szó rossz is rá) mondjuk inkább: *bizarr* dolog történt.

Ahogy ülök Klein szabó ragadós székén, lassankint észreveszem, hogy *én* vagyok Klein szabó. *Én* kuporgok a zsámlin, *nekem* vannak tömpe ujjaim és én szakítgatom sárga fogaimmal a cérnát.

Valami ájult borzalom fogott el. Egy kétségbeesettet, egy vijjogót akartam sikoltani és szájamból ennyi jött ki: „Kész van nagyságos úr! A hangom vékony volt!

. . . És én, akarom mondani az az úr, aki én voltam s akinek a nadrágját varrtam, a zsebkendőt folyton a száján tartva, futva fizetett és menekvő-gyors, félszeg mozdulatokkal elsietett.

És én, Klein Ignác szabó — én, a derengő homályban, az áporodott és pállott szagok orgiája közt visszalipegtem a varrógéphez és gacsos ujjaimmal igazgattam a síkló szövetet . . .

Az öreg anyó nyögve hívott: „Náci, kam mal her.“ Én vékony hangomon feleltem és egy kopott mázú bögrében vizet adtam neki. Az öreg asszony aszott kezével, melyen sötéten rajzolódtak ki az erek, megfogta a bögrét és fogatlan innyével utálatos-mohón beléivott. A piszkos, ősz szálak összegubancolódva, zsirosan tapadtak fejére.

És én — mert mégis én voltam csak az, aki undorodik attól a környezettől, melyben Klein szabó sok-sok évig élt — elvettem a bögrét és miközben iszonyodva néztem, hogy mit csinál a kezem, benyúltam a bizonytalan színű rongyok közzé és az öreg asszonyt félkarommal felnyalábolva, eligazítottam a fekvését. Torkomból idegenül tört elő a vékony hang: „dü, isz' sa' gal' mata' ?“ . . .

Ujra visszatiltem a varrógéphez, taposni kezdtem és miközben gacsos ujjaim fürgén igazgatták a sikló szövetet, belül a bensőmben, ahol mégis én vagyok, én X Y egyetemi hallgató, aki két sociológiai munkát írt, aki szoanyirozott ember és aki . . . no szóval, aki nem Klein szabó Klein szabó testében, mondom, én félni kezdtem: Mi ez? Meddig tart!?

* * *

Az ajtón bejött egy úr és a kabátját kérte. Most rémültem csak meg: hogyan folytatom egy idegen ember sokféle ügyel bonyolódott életét. De „megnyugodtam,“ (az én állapotomban inkább pillanatnyi megkönnyebbülésnek lehetne nevezni), mert a testem, a kezem, lábam tudta, hogy mit kell csinálni Klein szabónak. Én csak, mint valami távoli szemlélő figyeltem, hogy mit csinál a kezem, merre visz a lábam és mit mond a gégém.

Egészen beesteledett. A kezeim előkotortak egy piszkos petróleumlámpát és meggyújtották. A sercegő fényben mély undorral láttam, hogy a testem mindenféle rémséges kotyvalékkal tápiálkozik és csudálkoztam nagyon, hogy nem lettem rosszúl. S most elkövetkezett a lefekvés ideje. A lábam odavitt egy szörnyű rongyokkal teli vacokhoz és a kezeim eligazgatták.

Nem tudtam lefeküdni. Iszonyodva álltam a varrógép előtt és öntudatlanul babráltam az ollóval.

Ekkor én (nem Klein szabó: én) kényszerítettem a kezem, hogy markolja meg az ollót és vágja át az ütöremet. A kéz, a Klein szabó, jobban mondva az én kezem (nem tudom, hogy én vagyok e én, vagy Klein szabó én?) mintha valami idegen erővel küzdene, lassan emelkedett. Az olló hideg vasát már a csuklómnál éreztem, mikor — Klein szabó megszólalt: „Kész van, nagyságos úr!”

Ha volt valaha ujjongó öröm, akkor én éreztem ezekben a pillanatokban. Mert már én álltam itt, valóban én, a parfönös zsebkendővel az orromon és velem szemben, tehát kívül rajtam, állt Klein szabó és kezét dörzsölte. Még éreztem azt az alélt kábulatot, amiben mindenféle lacsarult dolgot átéltem s máris fogtam a nedves kilincset és átláboltam a hólétől lucskos udvaron.

Otthon sokat néztem magam a tükörben. Még mindig sápadt voltam és volt bennem valami idegen is, egy emlék egy másik énből.

Pálóczi Horváth György.

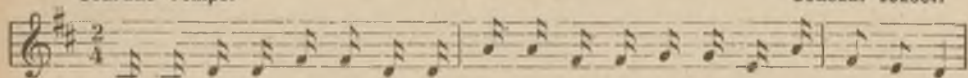

A pataki kis erdőben...

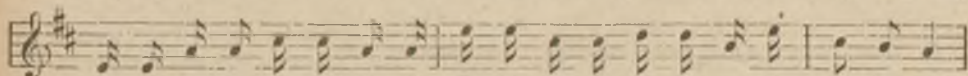
Császár József.

Császár József.

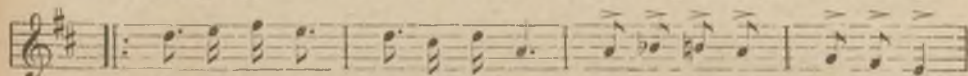
Csárdás Tempo.

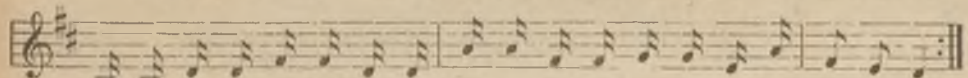
1. A pa-ta-ki kis er-dő-be Rő-zsát szed egy kis ken-dő-be egy szép lány
 2. A pa-ta-ki kis er-dő-be Rő-zsát szed egy kis ken-dő-be egy szép lány

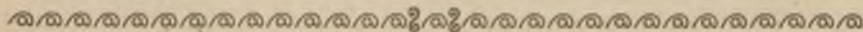
Ar-ra megy egy hun-eut di-ák El-ki-ált-ja vi-gan ma-gát I-ha-ja!
 Ar-ra megy egy hun-eut di-ák El-ki-ált-ja vi-gan ma-gát I-ha-ja!

Je-re i-de bar-na kis lány ne cif-ráz-zad már ma-gad
 Je-re i-de bar-na kis lány Csó-kold meg az or-cá-mat

Le-te-szem az a-lap viz-gám Ak-kor úgy-is min-den esil-lag rád ka-cag.
 Mert a ró-zsa a-mit szed-tél Ha nem csókolsz,, mint a le-vél el-szá-rad.

Irodalom és kritika.

A farsangi theologus-bál

a közönségnek már régen nem tapasztalt nagy érdeklődése mellett zajlott le f. hó 13-án. A tánckedv mellett talán vonzott némelyeket a gazdag műsor is, amelynek legtöbb számában új s gazdag erők jelentek meg a színen. Kedves bevezetésül szolgált a Kórus nyitánya (Lányi: Régi nóta.). Farkas István miskolci ref. lelkész szerencsésen oldotta meg nehéz feladatát, amit a megnyitó-beszéd rótt reá. A magyar anyákhoz és lányokhoz intézte szavát. Meleg szavakkal mutatott rá nagy jelentőségükre s feladatukra a magyar boldog jövő megvalósításában. Hangsúlyozta a családi élet nemeességének, bensőségének szükségét. Emellett jól esett ajkairól hallani mindnyájunknak a büszke hitvallást: Amerre járok, ott a magyar lemondásnak helyet nem engedek! Nagyobb dicséretet nem mondhatunk róla, minthogy szavait még a képzeletben táncot járó leányok is érdeklődéssel hallgatták végig. Haydu István gordonkaművész Becht József zongoraművész kíséretével nyújtott nemes élvezetet (Pergolese-Simfónia.) Majd Takáts Klementina operaénekesnő éneke (Puccini: Pillangó-ária) nyomán viharzott a taps. Itt illesse megérdemelt elismerés a rendezőséget, hogy megtalálta a kielégítő módot a műsoros estélyek színvonalának emelésére, amelyek a legtöbbbször rosszul sikerült bohózatok s

semmi értéket nem képviselő monológok előhozásával igyekeznek a közönségnek jó izlését lefokozni s kultúra-éhségét fanyar falatokkal csillapítani. A műsor további számai voltak Pöpper: Orosz fantáziája Haydu István gordonkaművész s Becht József zongoraművész előadásában; Takáts Klementina operaénekesnő tiszta csengésű, művészi éneke (Lavotta: Valahol messze). Nemcsik Endre III. é. hh. kifogástalan kidolgozásban, lelkesen szavalta Szilágyi Dezső: A magyar dal c. költeményét. Az előadást a Kórus zárta be hatásos számával (Petőfi-Várföldi: Mi volt nekem a szerelem...).

A táncmulatságot 4—5 perces csárdás vezette be, melyet a „Dombon van a sárospataki csárda“ ismeretes diáknóta hangjain a bálányák kezdtek meg: Marton Jánosné Nagy Józseffel, Dr. Rácz Lajosné Erdélyi Zoltánnal, Dr. Mátyás Ernőné Benke Kálmánnal, Harsányi Istvánné Janka Gézával, Dr. Trócsányi Józsefné Vacsy Istvánnal. A mulatság mindvégig jó hangulatban s lelkesen folyt le. Mi több, még a háznaggyal is megvolt mindenki elégedve, aki biztos kezekkel vezette felelősségteljes tisztét.

A szép számú jelenlévők közül a következő úrasszonyoknak s úrleányoknak neveit sikerült feljegyeznünk:

Asszonyok: Forgács Gyuláné, Csontos Józsefné, Szilágyi Benőné, Novák Sándorné, Zelles Lajosné, Maller Sándorné, Bódy Dénesné, Dávid Zoltánné, Hallgató Sándorné, Jármay Lászlóné, Zombory Andorné, Csajka Endréné, Rácz Jenőné, Török Dezsőné, Harsányi Gyuláné. Hatvány Kálmánné, Tóth Kálmánné, Balogh Béláné, Riesdorfer Józsefné, Haydu Istvánné, Keresztury Józsefné, Korláth Endréné, Oswald Aladárné, Polányi Aladárné, Mauks Györgyné, Kánya Istvánné, Köröskényi Istvánné, Priscsák Adolfné, ifj. Brzorád Kornélné, Kovács Györgyné, Szabó Gyuláné, Nahm Károlyné, Pédery Ferencné, Bokor Jánosné, Boros Józsefné, Halmy Miklósné, Hazay Béláné, Keresztury Károlyné, Petro Jánosné, Kovács Pálné.

Leányok: Takáts Klementina, Rácz Éva, Zombory Manyi, Zelles Ica, Bathó Lenke, Maller Irénke, Csajka Márta és Böske, Jámbor Anci, Riesdorfer Mici és Eugenia, Erdőssy Rózsika, Némedy Irén és Babi, Kérészy Ica és Klári, Hollósy Emma, Mauks Ilu és Marcsa, Keresztury Annus, Harsághy Olga, Polányi Mici, Korláth Klári, Szűk Melán, Oswald Irén és Edit, Rohoska Títi, Kiss Klári, Köröskényi Ica, Kovács Böske, Priscsák Olga és Ada, Fülep Ica, Kotolics Manyi, Nahm Annus és Mariska, Dóka Etelka, Bokor Vilma, Szabó Aranka, Kánya Ilus, Steier Margit, Szathmáry Mancsi, Pédery Ica, Petro Baba, Sviatkó Böske, Kovács Terike. H. L.

Testvéreink, volt Pataki Diákok!

A Sárospataki Diákok Országos Szövetsége elhatározta, hogy összegyűjteni és könyvben kiadja a sárospataki diákélet anekdotáit s e feladat végrehajtásával minket bízott meg.

Szeretettel kérjük azért az Alma Mater minden volt fiát, hogy ami jellemző emléke maradt a diákéletéből, írja meg röviden és

küldje be hozzánk. Ne sajnálja senki azt a kis fáradtságot, hiszen ma, amikor minden hagyomány rohamosan pusztul, mi egykori nevelőanyánknak s híres diákéletének emlékeit akarjuk megmenteni. Nem adomákat gyűjtünk, hanem az egykori diákéletet jellemző tréfás, vagy komoly esetek megörökítését akarjuk s ilyenek szíves beküldését kérjük. Minden esetben föltüntetendő, hogy az illető esemény kivel, hol és mikor történt meg? A kiadandó könyvben minden anekdóta alatt ott lesz a beküldő neve és jelenlegi lakóhelye.

Mikor szeretett Főiskolánk tradícióit akarjuk átadni az utóknak, bizalommal kérünk mindenkit: legyen támogatónk! Minden küldemény Dr. Panka Károly nemzetgyűlési főkönyvtárnok, a Diák-szövetség vezetője címére küldendő (Budapest, V., Országház).

Budapest, 1926. február hó 25-én.

Tesivéri köszöntéssel:

Dr. Panka Károly s. k.

Komáromi János s. k.

Dr. Gesztelyi Nagy László: Az Alföld. Budapest 1925.

Ismét egy könyv az Alma Mater egy hű fiától Közlönyünk volt szerkesztőjétől, aki messze kerülve is elküldi haza munkájának gyümölcsét, hogy lássuk itthon is és örömünk teljék benne.

Valahogy ez jutott eszembe a könyv olvasása közben, hogy Pagann egyszer a megmaradt egy húron játszott a legszebb melódiáit és most mi vagyunk arra kényszerítve, hogy a megmaradt egy húron adjuk ki éltető dallamainkat, a megmaradt kis földünkben adjuk ki a termő és tápláló erőt az egész helyett, nem varázslással, de a megmaradt minden pontjának kihasználásával igazi odaadással, művészettel.

Dr. Gesztelyi Nagy László a szakember éles látásával veszi észre, hogy megmaradt kis országunkban is mennyi még a kihasználatlan érték és milyen óriási fontosságú gazdasági életünkben az Alföld. Nem egyén problémája már az Alföld jövője, hanem kell, hogy kormánynak, parlamentnek, egyesületeknek, hatóságoknak állandó kérdése legyen, hogy kiemelkedjék az Alföld azokból a kerekéből amelyekbe a mostoha kezelés juttatta. Talán mindnyájan tudjuk, mennyire nem igazi Kánaán a mi Alföldünk és milyen távol áll a jó gazdálkodástól is. G. N. L. ezt a tudós éles szemével és statisztikai adataival tárja elénk. Meglátjuk, mennyi a terméketlen, vizenyős terület, milyen nehéz a közlekedés, terményértékesítés, állattenyésztés, tanyák tarthatatlan helyzete, kulturátlanság, betegségek rombolása és mind sorba azokat a bajokat, amelyek észrevétlenül pusztítják, sorvasztják épen legértékesebb elemünket az Alföld lakosságát.

Tapasztalatait nem könyvekből veszi, hanem amiről ír azt maga látta és maga győződött meg felőle. Érdekes, hogy az Alföld felvirágzását a kisbirtokok fellendülésétől, tökéletesedésétől várja. Megkapó könyvében az a ragaszkodás is amellyel szól a falu és tanya népének kulturátlanságát, elhanyagolt, felvilágosítatlan helyzetéről. Erősen ajánlja a tanyák gondozását, a vízierők és a többi elektomos áramforrások

kihasznlását, a háziipar fejlesztését, Mezőgazdasági Kamarák szervező munkáját.

G. N. L. lelkes szószólója jelenkori gazdasági életünknek. Mint számos gazdasági munkájában, úgy ebben is gazdasági *reform* programmot ad. Erre hívja fel a sajtót és ajánlja fel a mű utolsó sorai-
ban a maga erőt.

Könyvében az Alföldről ír, de minden falu, minden gazdálkodó tanulhat belőle még a Felvidéken is. Szakember írja, de laikusok is — élvezettel olvashatják.

Örömmel üdvözljük lapunkban is könyvét melyet a Duna-Tisza-
közi Mezőgazdasági Kamara adott ki és ajánljuk mindenkinek, akit szegény hazánk, Alföldünk s általában gazdálkodó magyar népünk sorsa érdekel.

B K.

Zene.

Bús lelkemre egyszerre rászakad
Egy tulvilági, bűvös áradat ;
Szivemen, mint forró kórági láz
A Dallam zsbbasztóan átcikáz . . .
Zokog a húr . . . zokog a bús zene,
Lelkemnek húrja együtt sír vele . . .

— Egyszerre csend . . . a Dallam elenyész,
Szemem sugára semmiségbe vész . . .

A húr pihen . . . fülem már mit se hall,
De lelkem húrján ott rezg még a Dal . . .

Képes Géza
fg. VI. o t.

Most jelent meg

KOMÁROMI JÁNOS

Most jelent meg

„PATAKI DIÁKOK“

című legújabb regénye. Ára a rendes könyforgalomban fűzve 70.000 korona, díszes vászonkötésben 98 000 korona. Akik azonban a Sárospataki Ifjúsági Közlönyre való hivatkozással rendelik meg a Stádium könyvkiadóvállalatnál (Budapest, VI., Rózsa-u. 111.) azok fűzve 50.000, kötve 70.000 koronáért kapják meg.

A „PATAKI DIÁKOK“-nak ott kell lennie minden volt pataki diák kezében !

Egyleti élet.

A **Hittanhallgatók Egylete** febr. 20-án kezdte meg második félévi munkáját, fokozott munkakedvvel. Az utóbbi gyűlések értékes számaiból kiemelkedik Béky Zoltán dolgozata „Az imádság ható erejéről” és ennek Darányi Lajostól való érdemleges bírálata.

Az **Akadémiai Kaszinó** második félévi működését a kaszinónak új billiárdszerekkel való felszerelésével és könyvtárának 3 millió értékben való növelésével kezdte meg.

Az **Akad. Athletikai Club** ez éven ünnepli fennállásának 50-ik évfordulóját. Nagy buzgalommal készülnek a tagok az évvégi versenyre.

A **134. Hegyaljai Erő** cserkészcsapat otthonának gondos berendezése után a komoly belső munkához fogott. Márc. 21-én a II. kerület tisztikarát látja vendégül. A nagyrovágyi levente-egylet tagjainak könyvkötésre való oktatására *Perjessy László* örsvezető-theológust vezényelte ki a parancsnokság.

Az **egyleti élet** fejlődéséről tesz bizonyosságot a „Kisosz” kötetkébe tartozó Rákóczi Torna-Egylet, élén *Kiss Elek* tornatanárral, Kovács Zoltán elnökkel, Nagy Barna alelnökkel és Pálóczy Horváth György titkárral. Készülnek a debreceni tornász bajnoki versenyre. Nagy baj, hogy nincs eléggé megfelelő versenyterük.

Hirek.

Előfizetésre hívjuk fel kedves olvasóinkat. Ezzel a számunkkal második félévünket kezdjük meg, amelyre vonatkozó aggodalmainkat csak kedves előfizetőink oszlatják el. Előfizetési díjunk e félévre is 20.000 K. Lapunkhoz postautalványt mellékelünk a díjak befizetésére.

Galgóczy Barna életének 77-ik évében meghalt. Aki csak megfordult Patakon, mindenki láthatta őt s mindenkinek volt valami mondani valója róla. Tekintélyes, patriarchális külsejével, hatalmas szakállával és daliás alakjával késői kuruc harcos ivadék benyomását keltette. Szerette a társaságot, de főleg szerette a pataki diákokat, mint maga is az volt

egész életén át. Talán jókedvű bohémságaikért, de talán azért is, mert előttük áll az élet, övök a jövő. És most itt hagyta e világot és ennek kívánságát is. Elnem tisztességet tenni sírjához a Kórus is, elkísérte utolsó útjára. A régi jó magyar világ páratlan alakjától vettünk örök búcsút.

Gályarabok kiszabadulásának emlékünnepet febr. 11-én tartotta

Főiskolánk, kegyelettel áldozva a 250 évvel ezelőtti hitvalló hőseink emlékének. Az imateremben tartott ünnepélyen Marton János közigazgató hálával emlékezett de Ruyterről, a hős hollandi tenger-nagyról és a gályarabok bátor és Istenben bizó hitéről, Harsányi István theol. tanár pedig kimutatta, hogy 41 gályarab közül 21 tanult Főiskolánkban. A kegyeletes emlékünnepelet közének, vegyeskari és szavalatszámok tették kedvessé. Adjon Isten hazánknak és egyházunknak a mostani világban is bátor hitvalló hősöket!

II. Rákóczy Ferenc emlékéhez és Sárospatak múltjához méltó ünnepély keretében fogja megünnepelni városunk „szabadságunk teremtője“ születésének 250. évfordulóját márc. 27-én. Az egész ünnepély a várudvaron lesz s a legméltóbb előadók fognak szerepelni. Az ünnepély részletes leírását jövő számunkban közöljük.

Március 15-ét régi fényéhez méltóan fogja megünnepelni ifjúságunk ez évben is. A délelőtti istentiszteletet Főiskolánk széniora végzi. az összes iskolák jelenlétében Délután 3 órakor a Mudrany-teremben tartandó hazafias ünnepélyen Kórus, szavalat, ének, zene és hazafias beszéd fog szerepelni. Az esti táncmultság 9 órakor veszi kezdetét. A délutáni előadáson az Ifjúsági Közlöny segítségével önkéntes adományok a kitett perselyben elfogadtatnak. Belépőjegy az esti táncmultságra: személyjegy 20.000 kor., családjegy (3 személtre) 50.000 korona.

A Színházi Élet műdal pályázatán az első díjat Dr. Hegyaljai Kiss Géza ref. lelkész, Közlönyünk volt szerkesztője „Pihenő“ című költeménye nyerte meg. A

dallamot Vannay János szerezte. A kitüntetett költeményt lapunk más helyén találja olvasónk.

Ismertetés és bírálat véget be- küldött könyvek: Kemény Gy: Vass András; Balázs: Lelkem Hárfáján; Kájel Endre: A falu politikája. Ismertetésüket jövő számunkban hozzuk.

Szerkesztőségi hír. Bartalos Pista testvérünk helyére a Közlönyünk társszerkesztőjének Béky Zoltán III. é. hittanhallgatót választotta meg a lapot fenntartó Ifj. Egylet. Örömmel üdvözljük körünkben a lapunk olvasói előtt sem ismeretlen barátunkat.

Lapunk mostani száma már febr. 16-án nyomdában volt, azonban a nyomdai munkatorlódás miatt csak most készült el. KészsüNKÉRT előfizetőink szives eln- zését kérjük. Jövő számunk már remélhetőleg pontos időben jelenik meg.

Jövő számunkban kezdjük meg Borsovai Lengyel Gyulának Diákok egy táncért c. nagyobb diákelbeszélésének közlését.

A Református Utmutató Közlönyünkről a következőket írja: „A sárospataki ref. főiskola ifjúságának 41 év óta fennálló ifjúsági lapja a Sárospataki Ifjúsági Közlöny, havonkint megjelenő szépirodalmi diáklap. Célja a legősibb magyar főiskola ifjúságának szellemi termékei részére tért nyitni, a régi pataki diákok közti összeköttetést fenntartani s az ifjúságnak a közönséggel érintkező kapcsolatot terenteni. Esménye, hogy a nemesebb, tisztább diákéletnek irodalmilag is hangot adjon s továbbra is fenntartsa azt a szellemi központot, amely az egész Felvidéket összetartotta. Szépirodalmi, tudományos, alkalmi cik-

keket foglal magában, azonkívül a főiskolai és helyi események képét adja." Majd közli a Közlöny nevezetesebb szerkesztőinek nevét s mostani szerkesztőségét.

Pataki előfizetőinket tisztelettel értesítjük, hogy az előfizetések beszedésére küldött emberünk a napokban indul az előfizetések gyűjtésére. Féléven túl vagyunk, így egyszerre mind a két félévi előfizetési díjat kérjük (40.000 K) sziveskedjenek átadni neki.

A Hittanhallgatók Egylete febr. 13-iki táncmultságán felülfizettek: Dr. Révész Kálmán, Farkas István, Janka Károly, Kiss Ernő, Vadász Pál, dr. Rácz Lajos, Harsányi István, dr. Trócsányi József, dr. Mátyás Ernő, Nagy Béla, Farkas Géza, Szentimrey Gyula, Ber-

náth Aladár, Puky Endre, Téglássy András, id. Csajka Endre, Marton János 100 - 100 000 K-t; Meczner Béla, Dókus Gyula, Elek József, dr. Kun Zoltán, Gruska Lajos, Pédery Bertalanné, Kovács Pálné, ifj. Szepessy István, Kovács Terike, Erdőssy Rózsi, Nagy József, Pósa Péter, Cziáky Endre 50—50.000 K-t; Csontos József, Zelles Lajos, Keresztúry Károly, Harsányi Gyula 40—40.000 K-t; Bódi Dénes 30 000 K-t; Szádváry József, dr. Gagy Dezső 25—25 ezer K-t, Fülöp István, N. N., dr. Kopeczek József 20—20.000 K-t, Baksy István 15.000 K-t; özv. Oswald Gyuláné, Nahm Károly 10—10.000 K-t. Köszönettel nyugtázza a

Rendezőség.

Szerkesztői üzenetek.

K. E. Balatonendréd. Köszönettel vettük értékes tanulmányát. Ismertetését a jövő számban hozzuk. Az ígért előfizetést szívesen elfogadjuk és várjuk. Ha a küldött példányok elfognak, esetleg iratterjesztésünk utána rendel még. Sziveskedjék a hirdetést megszövegezve elküldeni, a jövő számtól közöljük. Félévre a közlés díja 40.000 korona. Szíves üdvözlettel.

B. Gy. Miskolc. Köszönettel vettük kötetét, ismertetését jövő számunkban közöljük.

Gy. K. Erdőhorvátl. Mindkettőt köszönjük. Eltettük jövő számunk részére.

Sz. F. Balajt. Szíves engedelmevel itt közöljük az egyik verset. Köszönjük a márciusi verset is. Nagy hasznát fogjuk venni. Üdvözet Patakról.

Zs. B. Budapest. Lapunk nyomdai akadályok miatt késett. Most mind a 2 szám megy. Előfizetését és kedves levelét köszönjük.

Többeknek. Helyszűke miatt üzenet márciusi számunkban.

Kiadja: a főiskolai Ifjusági Egylet.

Kiadóhivatali főnök: Oláh István IV. é. hh.

Nyomatott a ref. főiskola könyvnyomdájában Sárospatakon.

Fodrász-

és borbélymunkák

legpontosabban eszközölte nek

Sárospatak,

a Patikaközzel szemben.

Dobozy István

a diákság felkarolt borbély és fodrász-
mesterének modern műtermében.

Czeisler Izidor divatáruháza **Sárospatak**

Állandó raktár: férfi-, női- és gyermek-
harisnyák, zoknik, sapka, kalap, ernyők,
katonai cikkek, csipkék, rövid-, rőfös-
és kötöttárúk, férfi- és női fehérneműk.

Neumann Mór

Ajánlja dúsan felszerelt
illatszer-,
pipere-,
úri divat- és
szövött-áruit!

Szántó Mór és Társa Utóda

férfi-, flu- és gyermekruha nagyáruházal és úri divat termei

Főüzlet:

Sátoraljaujhely

Fióküzlet:

Sárospatak

Az előrehaladott téli időnyre való tekintettel árainkat mélyen
leszállítottuk! Szenzációs olcsó árban eladásra kerülnek: téli
bundák, bőrbekecsék, fekete télikabátok, dupla felöltők stb.

|| Tavaszai divatkülönlegességeink már megérkeztek ||

Tavaszi öltönyök, lusterek, raglánok, divat- és sport-
nadrágok, esőköpenyek, gyermekruhák, gyermekka-
bátok, legujabb divat szerint, meglepő olcsó árakban.

Férfi öltönyök már 500.000 koronától kaphatók !!

Úri divatujdonságok: Ingek, gallérok, nyakkendők,
kalap, sapka stb. szenzációs olcsó árakban !!

Óriási választék!

Legolcsóbb árak!

40 év óta áll fenn
id. Szepessy István
sütődéje.

Sárospatak legrégebb, legked-
veltebb péklüzete.

Minden nap friss
péksütemények,
fehér és barna kenyerek.

Stendig S.

órák és ékszerész sárospataki üzlete,
a legmegbízhatóbb bevásárlási forrás
— Zseb és ébresztő órák, arany,
ezüst és mindennemű ékszerek a leg-
nagyobb választékban kaphatók. Villany-
izzólámpa minden számban Tungsram
gyártmány, 16.000 K darabja. Póschal
körte kapható. Kerékpár és kerékpár al-
katrészek Zseblámpák és friss elemek.

Mielőtt férfi, flu- és gyermekruha
szükségletét beszerezni óhajtaná,
saját érdekében, keresse fel a
Városház alatt lévő 28 éve fennálló

üzletemet

ahol szép és dus választékban jó
minőségű és izléses szabású ru-
hákat, legszolidabb árban szerez-
heti be. Tisztelettel:

Weinberger Sámuel.

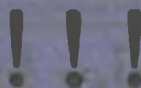
Kitüntetve Budapesten 1920-ban.

Koncz Ferenc

angol és francia cipész

Sárospatak,

Kossuth Lajos-utca 29 lk' szám.
(Ref. templomközzel szemben.)

Megrendelésre készít elsőrendű
férfi és női cipőket, csizmákat,
varrott és szegezett talppal a leg-
egyszerűbbtől a legfinomabb ki-
vítelig, melyekből állandó raktára
is van. csakis elsőrendű anyagból,
szolid árak mellett. Javítások gyor-
san és gondosan eszközöltetnek.

Ifj. Szepessy István

CUKRÁSZDÁJA

SÁROSPATAK,
(a ref. főiskola mellett).

Vállal: lakodalmi-, alkalmi
torta és egyéb cukrász-
süteményeket.

Vidéki rendelések posta út-
ján rendelve is a legpon-
tosabban eszközöltetnek.

Vidékiek találkozóhelye!